

בהתאחדות

ייצור חלב:

מסתמנת ירידה ברמת ייצור החלב בחדשים האחרונים, בהשוואה לאותם החודשים אשתקד. הספקת החלב למחלבות בחדש יולי היתה 3% - ואילו באוגוסט 8% - לעומת 1977. דבר זה מדאיג, במיוחד לאור העובדה שבאותה התקופה יש בשוק ביקוש מוגבר לחלב ולמוצריו השונים. כתוצאה מכך התרוקנו לגמרי מחסני אבקת החלב ואף הוצא כשליש מכמות אבקת החלב ממחסן החרום ויש צורך דחוף לרכוש מחדש אבקה בחו"ל.

לאחר שהשוק הישראלי צרך מעל ל-50 טון אבקת חלב בשנה האחרונה (השווים לכ-60 מיליון ליטר חלב טרי), אין זה הגיוני עוד להגביל במכסות החלב את ההתפתחות של המשק האינדיבידואלי, אשר מסוגל להגביר את ייצורו. לאחרונה חולקו מכסות נוספות למשקים בשיעור כולל של כ-45 מיליון ליטר, אך גם מכסות אלו אינן מספקות עדיין. הובטח שבמרוצת השנה, כנראה אחרי חודש נובמבר, תהיה רביזיה של המכסות ואז יש סיכוי שהמשקים, המסוגלים ורוצים לייצר יותר, יקבלו תוספת וזאת אף על חשבון משקים שלא מילאו ואף ממשיכים לא למלא את המכסה שהועמדה לרשותם.

ייצוא:

ביקרו בארץ לקוחות פוטנציאליים מאיטליה במגמה לבחור בקר. בעת הסיורים שערכנו אתם הם התרשמו מאוד מפרותינו. סוכם בינינו על קווי הפעולה שיש לנקוט להשגת האישורים הדרושים מאת השלטונות האיטלקיים, בכדי שהייצוא יכול לצאת לפועל. אנו אופטימיים מאוד ומקווים שאכן נצליח.

בחדש אוגוסט התקבל מכתב האשראי מתורכיה עבור רכישת 643 עגלות הרות ושני עגלים. ביצוע העסקה מתוכנן להתחיל בסוף ספטמבר. אנו מתכוונים להשתתף במכרז נוסף בתורכיה בחדש נובמבר.

אנו נמצאים בשלבי מ'מ מתקדמים עם בולגריה על עסקת 1,000 עגלות הרות. הספקתן מתוכננת אחרי השלמת העסקה התורכית.

בהתאם לדרישות שלטונות הבריאות האירניים, משלוחי הבקר לאירן נפסקו בעונה הנוכחית, ויחודשו בתחילת דצמבר. לצערנו עדיין קים פיגור בהספקת בקר בהתאם להתחייבותנו לאירן. דבר זה פוגע בהכרח בהכנסה משוק זה, כי יהיה עלינו לספק את מלוא התחייבותנו במחירים שנקבעו בעת חתימת החוזה. רק לאחר שנמלא התחייבות זו נוכל להגיע למחירים החדשים.

זירמה: יצא משלוח של 11,000 מנות זירמה בקשיות לטוגוניה, במחיר נאה. בתחילת שנת תשל"ט מתוכנן מסע מכירות מאסיבי בצרפת, הנחשבת בעינינו לשוק פוטנציאלי רציני ביותר. **קרן המבכירות:** נקבע לוח מחירים להספקת עגלות הרות לייצוא החל מחדש ספטמבר (מחיר למשק) כלהלן:

16,300 - ל"י 1.79	13,500 - ל"י 9.78
17,000 - ל"י 2.79	14,200 - ל"י 10.78
17,700 - ל"י 3.79	14,900 - ל"י 11.78
	15,600 - ל"י 12.78

אגב, רמת המחירים ל-6 החודשים הקרובים היתה יכולה להיות גבוהה יותר, אלמלא הפיגור בהספקתנו לאירן!

צוות, במסגרת ועדת ממשק החליבה, לקידום תוכנית מסטיטיס המבוססת על ביקורת מתמדת במשקים של מידת גירוי העטינים, היגינה כללית ועוד נושאים כשדגימות חלב תכופות מכלל החלב (חלב טנק) מהוות אמצעי מעקב פשוט יחסית.

במשקי גרנות מתנהלים, בשלבים מתקדמים, דיונים להגשמת תוכנית מעין זו, כשהיא משתלבת היטב במאמץ לשיפור איכות החלב. בתחום המועצה האזורית באר טוביה כבר הוחל ביישום תוכנית לשיפור איכות החלב, אשר אף היא תכלול מערכת לשיפור ממשק החליבה ומצב בריאות העטינים. שתי תוכניות אלו של באר טוביה ושל גרנות תשמשנה תוכניות אב לפעולה בעתיד. במועצה האזורית באר טוביה מאוגדים משקי חלב משפחתיים בלבד ואילו בגרנות משקי חלב שיתופיים.

בשתי התוכניות אנו מתכוונים להגיע למערכת שלמה של שיפור איכות החלב: בדיקות בקטרילוגיות לקביעת מחלות עטין והטיפול בהן, ספירת חיידקים ותאים לקביעת איכות החלב, שרות לתקינות מכונות חליבה, הדרכה מוגברת בממשק החליבה, היגינה כללית והיגינה של החלב.

ההכרה ששיפור ממשק החליבה הינו חשוב ביותר חדרת יותר ויותר לתודעת המשקים. נעשות הכנות להתארגנות אזורית בצורות שונות, למשל בעמק יזרעאל, בנגב ובאזור רחובות-ירושלים.

אנו מצטערים ש"תנובה" עדיין לא מצאה את הדרך להשתלב בצורה מלאה ואקטיבית יותר במאמצינו שלנו ושל מועצת החלב וגופים אחרים לקידום התוכניות לשיפור איכות החלב. הנושא מהווה יעד ראשוני בפעילותנו בשטח הכולל של ההדרכה בממשק החליבה.

ב"החקלאית":

אספת "החקלאית", שהיתה אמורה להתקיים עוד בחודש אפריל 1978, ונדחתה לרגל השינויים הפרסונליים בשל פטירתו של הח' מאיר פרקד ז"ל, תתקיים רק בחודש מרץ 1979. מועד זה יציין גם את מלאות 60 שנה

הספקת עגלות: לפני כחודשים שלחנו מכתבים "חריפים" לכ-30 משקים שלא עמדו בהתחייבותיהם לייצוא. ביניהם היו אחדים שלא "הגיעה" להם תלונתנו שמקורה היה בטעות, ובפניהם התנצלו בכתב. ליתר המשקים, שענו על פניתנו, הוסברה במפורט מידת הרצינות של הבעיה: הספקה במחירים מחיבים ללקוחותינו בחו"ל.

בסיבוב הבא של חלוקת סכומי האשראי לייצוא בקר יהיה עלינו לקבל החלטות מכרעות לגבי המדדים, שלפיהם יחולקו הכספים. מכל מקום, חובה עלינו – על ציבור היצואנים – לקבל תמורה מלאה עבור האשראי הנוח שעומד לרשות ייצוא זה.

כן עלינו לזכור שמטרת הייצוא איננה מציאת פתרון מדי לעודף עגלות בלבד, אלא שהייצוא תורם רבות לאיזון באספקת חלב בשוק שלנו ובצורה עקיפה תומך במחירי השוק לבקר בתוך הארץ. לולא הייצוא, היו מחירי השוק לבקר נמוכים יותר.

זה כשנתיים מסתמנת עליה ניכרת במחירי הבקר העולמיים. דבר זה נתן ונותן את אותותיו החיוביים גם בייצוא שלנו. אנו חייבים להעמיק את תודעת הייצוא אצל כל בוקר ובוקר.

השרותים הווטרינריים: עקב ההסכם שלנו עם השרותים הווטרינריים, מתבצע הייצוא רק ממשקים המאושרים לייצוא בקר. מקור הבקר חייב להיות מהמשק עצמו או ממשק מאושר אחר. הרחבת פוטנציאל ההספקה לייצוא מחייבת איפוא הרחבת מסגרת משקי הייצוא המאושרים. לשם כך יפנה כל משק, המוכן ומעוניין להצטרף למשקי הייצוא – אל השרותים הווטרינריים לשם התחלת הטיפול הדרוש לאישורו.

ממשק החליבה ואיכות החלב:

המאמצים לשיפור איכות החלב מוצאים את ביטויים גם בשטח ההדרכה במיכון החליבה. אין לנתק את נושא איכות החלב וממשק החליבה מבריאות העטינים. לכן מסתמנת ואף נראית תנופה בפעולה להגשמת תוכניות אשר לפני זמן לא רב היה קשה להגשימן. זה יותר משנה פעל

לקיומה של האגודה.

הנהלת "החקלאית" החליטה על ביטול חובת "ביטוח מינימום", שהיה נהוג עד כה לצד ביטוח בהמות בשיעורים שמעל למינימום שנקבע. רוב המשקים, שאינם משתתפים במסגרת הביטוח הוולונטרי בשיעורים שמעל למינימום, חויבו עד כה להשתתף ב"ביטוח מינימום" זה, אשר שילם פיצויים עבור אבדות בהמות בסכומים של כמה עשרות לירות בלבד. ההנהלה מצאה שבתנאים השוררים כיום אין הצדקה להמשיך בהסדר זה, לא מבחינת המשק החבר ולא מבחינת "החקלאית".

אחרי טיפול ממושך, עם תחילת עבודתו של רופא חדש, ד"ר רענן בריהון, נמצא הסדר לבעיות הספקת השרות הווטרינרי ע"י "החקלאית" למשקי הערבה. הוא עובד במשקי הערבה וכן כרופא המועצות האזוריות באיזור זה. בכך נסתיימה תקופה בעיתית ארוכה לשביעות רצונם של המשקים ושל "החקלאית". 3 רופאים וטרינריים חדשים התקבלו ל"החקלאית" לאחרונה.

בקונגרס הבין-לאומי למחלות בקר, שהתקיים במקסיקו מטעם ההסתדרות הווטרינרית העולמית, השתתפו 4 רופאים מטעם "החקלאית". הקונגרס נענה להזמנה לקיים את הכינוס הבא בשנת 1980 בישראל.

בוועדות האזוריות:

המ.ב. יחד עם מועצת החלב הגבירה את הפעילות באזורים למען קידום הפעולה לשיפור איכות החלב. התקיימו פגישות עם ועדות אזוריות ועם קבוצות בוקרים באזורים. בפגישות הוסברה התוכנית לשיפור איכות החלב והודגש שהצורך לשיפור איכות החלב שוב אינו רק "נושא לדיון" היום. אם יצרני החלב לא ינקטו את הצעדים הדרושים, יכפו זאת עליהם פקדי משרד הבריאות. ואז יהיה מצבם של היצרנים קשה הרבה יותר. מטרת תוכנית הפעולה, שהוסברה ליצרנים בחוזרים מטעם מועצת החלב, היא להביא את יצרני החלב לרמת היגיינה של חלב כפי שזו תדרש על ידי משרד הבריאות בעתיד הקרוב, בעקבות המלצות ועדת

שמשוני. ברור שעם הפעלת התוכנית, זה לא יהיה עוד ענין של "ציונות" ליצר חלב בעל איכות גבוהה יותר, אלא שמשק אשר לא יעמוד בדרישות – יקבל תמורה נמוכה משמעותית מאוד העלולה לרדת עד ל-40 ואף 50 אחוז מהמחיר הנומינלי של חלב סוג א'. לעומת זאת, יקבל המשק המיצר חלב מסוג מעולה, ז.א. מעל לסוג א', תמורה העולה על מחיר החלב הנומינלי.

יזרעאל: הוועדה מטפלת, כמו בשנה שעברה, בהסדרת ההספקה של מוצרי לוואי לרפת. בשנים הקודמות נהנו מתוצרים אלה בעיקר המשקים הקרובים לביה"ח "פריהעמק". עתה נעשים מאמצים להבטיח שהשנה יתרחב מעגל המשקים אשר להם יסופקו מזונות מביה"ח "פריהעמק". כן מטפלת הוועדה בהסדרת האספקה של קליפות הדרים. באחד הדיונים של הוועדה הועלתה גם שאלת האספקה של מי גבינה.

לאחר שמספר רב של משקים באיזור משתמשים בעגלות מערבולות, מטפלת הוועדה ברכישת עגלה רורבית (או עגלות רורביות) לאיזור, לשם הבטחת ביצוע ההזנה במשק בשעת תקלה בציד שלו. כן נבדקת הצעה של הקמת מערכת לתקינות מכונות חליבה. הוועדה מטפלת בהסדרת ההדרכה המקצועית, אשר לדעת חברים לוקה בחוסר יעילות. הדרכה זו צריכה להינתן בשני מישורים, בהתאם לסוג המשק: הדרכה כוללת מזה והדרכה ספציפית בידי מומחים מזה.

כבכל שנה כן גם השנה יוזמת הוועדה אירגון של קורס רפת לבוקרי האיזור, שיימשך 4-5 ימים.

עיבוד נתונים:

בעקבות הדיונים שהתנהלו זה זמן ממושך, נוסדה החברה החדשה המשותפת ל"חשב" ול"חברה ישראלית לעיבוד נתונים". החברה החדשה החלה לפעול מיד עם הקמתה – עוד בחדש ספטמבר. תוך תקופת לימוד והרצה תעובד תוכנית הפעולה על כל פרטיה, בשיתוף מלא עם כל הגורמים שלנו הנוגעים בדבר.

יחסי ה.מ.ב. – "און":

בחדש ספטמבר התקימה ישיבה משותפת של הוועד הפועל של ההתאחדות ומזכירות "און" לשם ברור מכלול מערכת היחסים ושיתוף הפעולה בעבודה בין ה.מ.ב. כמוסד – גג לבין אגודת "און". הנושאים שנדונו בישיבה האמורה היו: מערך ספר העדר וההשלכות

הישירות של פעולתו על עבודת הטיפול של האגודות; ייצוא זירמה משתי האגודות באמצעות ההתאחדות; המעורבות הישירה של אנשי האגודות בהנהלת ההתאחדות מזה ושל אנשי ההתאחדות בהנהלת האגודות, ובהקשר זה – גם בעיות השיתוף בין שתי אגודות ההזרעה.

58 ➤**אל לנו להתלהב!**

שאלתי את בעל המשק אם יש בעיות דלקות עטין בעדר. התשובה היתה: לאו מוחלט! והוסיף "תראה כמה הרפת נקיה, הפרות מטופלות, וכן גם החצרות וכל סביבת הרפתות, ומשטר החליבה קפדני וזה לדעתי יותר קובע בענין התפרצות דלקות עטינים, מאשר סוג הציד אשר בו משתמשים וגילי".

הציע לי מארחי לבקר ברפת של השכן (160 פרות), במרחק של כ-20 ק"מ, אשר בו ישנו ציד חליבה חדיש, וכך עשיתי. ומה ראיתי? הפרות במשק הנ"ל סובלות מדלקות עטינים, בעיקר בגלל ממשק לא נכון ובמיוחד ממשטר נקיון לקוי אצל הפרות, המתקנים והסביבה גם יחד. בעל המשק היה מודע לכך והוסיף, שמסיבות שונות לא יכול להתגבר על המצב. עתי לא ציד חליבה חדיש, יהיה אשר יהיה, יפתור את בעיות הדלקות, אלא ממשק נכון, היגיינה של הציד, פרות נקיות, טיפול בחצרות ובסביבה ומשטר חליבה קפדני ומקצועי.

בזה אני מצטרף לדעתו של ידידי רם שגיא, באומרו (גם כן ב"משק הבקר והחלב" מספר 155): "נראה לי כי את הפתרון לבעיה יש לחפש גם בשיטות הממשק ורמת ההיגיינה הנהוגה בעדר. המסקנה, כי השיפור במצב הדלקות הושג כתוצאה מהחלפת הציד, הינה חפוזה". ולסיום: אפרי ידידי, אל תתלהב!

מוטק יוספזון,

גן-שמואל

לרשימתו של אפרי בלוח מעין-החורש בחוברת מספר 155, בנושא ציד חליבה אמריקני המסוגל לעזור לפתור בעיות דלקות עטינים יותר טוב מהציד הישן וכו'. דומני שהמסקנה הנובעת מרשימה זו היא לא נכונה ולא מציאותית.

אני משתומם למקרא דברי קביעתו של אפרי באומרו: "היה נראה לנו שהציד בו השתמשנו עד כה לא הניח את הדעת מרוב הבחינות... עיבדנו וביצענו תוכנית ל"ניקוי" הרפת באופן יסודי מנגע הדלקות, כשכולנו משוכנעים שהציד החדש חייב לשפר את המצב. והיום, כ-8 חודשים לאחר חנוכת המכון, כשהבדיקה האחרונה הוכיחה שנגיעות העדר באגלקטיא היא 0 ונותרו עוד מספר פרות נגועות בסטאפ' בלבד – אנו משוכנעים עוד יותר שללא ציד זה היה הדבר נמשך זמן רב בהרבה".

איני בא לקבוע איזה סוג של ציד חליבה יותר טוב, אירופי או אמריקני. אך הנני נזכר, שבסוף שנות הששים סירתי במשקי חלב בקנדה ובארצות הברית, והתעניינתי גם בבעיות דלקות עטינים.

מזכיר ההתאחדות דאז, הח' אפרים שמרגד ז"ל, המליץ לבקר בכמה משקים בעלי רמות תנובה גבוהות. באחת הרפתות אשר בה היו 150 חולבות (2 חליבות) בתנובה ממוצעת של 8,500 ליטר חלב עם 3.7% שומן, נתקלתי במכונת חליבה ישנה (אלפא לאוואל) משנת 1940!